

# Πάπυροι - Επιστημονικό Περιοδικό τόμος 7, 2018

## Papyri - Scientific Journal volume 7, 2018

---

### Η Δημόσια Διπλωματία ως μία από τις Κύριες Τάσεις των Σύγχρονων Διεθνών Σχέσεων

ΜΙΚΟΛΑ ΤΡΟΦΙΜΕΝΚΟ, Αντιπρύτανης Επιστημονικών και Παιδαγωγικών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μαριούπολης, υποψήφιος διδάκτορας Πολιτικών Επιστημών, καθηγητής



## Η Δημόσια Διπλωματία ως μία από τις Κύριες Τάσεις των Σύγχρονων Διεθνών Σχέσεων

ΜΙΚΟΛΑ ΤΡΟΦΙΜΕΝΚΟ, Αντιπρύτανης Επιστημονικών και Παιδαγωγικών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μαριούπολης, υποψήφιος διδάκτορας Πολιτικών Επιστημών, καθηγητής

### *Περίληψη*

Το άρθρο παρέχει ανάλυση των παραγόντων που οδήγησαν στην αναβίωση του όρου της δημόσιας διπλωματίας. Εξετάζει την εξέλιξη των σημασιών της δημόσιας διπλωματίας από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα. Οι συγγραφείς αναλύουν την επίδραση των σύγχρονων τεχνολογιών της πληροφορίας (Internet, κοινωνικά δίκτυα) και των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην ανάπτυξη της διπλωματίας. Παρουσιάζονται επίσης τα χαρακτηριστικά της ανάπτυξης της ψηφιακής διπλωματίας που αποτελεί ένα μέρος της δημόσιας διπλωματίας. Η έρευνα υπογραμμίζει το γεγονός ότι η δημόσια διπλωματία είναι ένα ζωντανό παράδειγμα εφαρμογής της ήπιας δύναμης στις διεθνείς σχέσεις, που εφαρμόζεται και στο πλαίσιο της έξυπνης ενέργειας. Οι ερευνητές παρέχουν ισοδύναμα μετάφρασης του αγγλικού όρου δημόσιας διπλωματίας στα ουκρανικά και προσφέρουν τις πιο σωστές επιλογές για την εφαρμογή και τη χρήση τους.

**Λέξεις-Κλειδιά:** δημόσια διπλωματία, κοινωνική διπλωματία, διαδίκτυο, Twiplomacy, Twiplomats, κοινωνικά δίκτυα, ήπια δύναμη, έξυπνη ενέργεια.

### *Abstract*

The article provides analysis of the factors that have led to revival of the term of public diplomacy. It examines the evolution of the meanings of public diplomacy since the early 20th century up to present time. The authors analyze the influence of the modern information technologies (the Internet, social networks) and the media on the development of diplomacy in general. The features of digital diplomacy development being a part of public diplomacy are presented as well. The research emphasizes the fact that public diplomacy is a vivid example of applying soft power in international relations, being also applied in the context of smart power. The researchers provide Ukrainian translation equivalents of the English term of public diplomacy and offer the most correct choices for their application and use.

**Keywords:** public diplomacy, social diplomacy, Internet, Twiplomacy, twiplomats, social networks, soft power, smart power.

Μετά από την ανάπτυξη της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογίας, η διπλωματία σήμερα δεν είναι η αποσχόληση του περιορισμένου κύκλου ανθρώπων. Επιπλέον, η διπλωματία μετασχηματίστηκε και απόκτησε πολλές νέες κατευθύνσεις που αφορούν τους τομείς του πολιτισμού, του αθλητισμού, της ενέργειας, του εμπορίου, της οικονομικής, του κοινού, της δημοσιότητας κλπ. Σήμερα, στην πληροφορική και την ψηφιακή εποχή κάθε άνθρωπος γίνεται διπλωμάτης. Στις σύγχρονες συνθήκες, με την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής επανάστασης, η διπλωματία χρησιμοποιεί ενεργά τις υψηλές τεχνολογίες, και έχει όλο και περισσότερες δυνατότητες (π.χ. στο Ιράν πολλά χρόνια μετά το κλείσιμο, η εικονική αντιπροσωπεία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής έχει ανανεώσει το έργο της). Στο παρόν τα ΜΜΕ έφτασαν το πολύ υψηλό επίπεδο ανάπτυξης, που μερικές φορές ενημερώνουν το κοινό για κάποιο γεγονός πιο ενεργά από τις επίσημες διπλωματικές πηγές. Με την ανάπτυξη των πολυεθνικών εταιριών, οι επιχειρήσεις προσελκύουν ενεργά τους ειδικούς από τις διπλωματικές εταιρίες για να ενισχύσουν την θέση τους μεταξύ των ανταγωνιστών και με τέτοιο τρόπο να επιδράσουν στην πολιτική των άλλων κρατών.

Με την πρωτοβουλία των επίμονων φιλελεύθερων διοργανώθηκε η συζήτηση που αφορά το θέμα της αναγκαιότητας των διπλωματών στην εποχή όταν οι επιχειρηματίες μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους και έτσι να αποφύγουν την γραφειοκρατική αντιγνωμία στα τμήματα εξωτερικής πολιτικής<sup>1</sup>. Το περιβάλλον της επιχείρησης συνεχώς προσελκύει τους πιο ταλαντούχους αποφοίτους, και τους υπόσχονται τις θέσεις εργασίας με πιο υψηλό μισθό σε σύγκριση με τον κρατικό. Από τη στιγμή που χάθηκε η μονοπωλιακή θέση με το δικαίωμα να εκτελέσει τις δραστηριότητες της εξωτερικής πολιτικής, τα σύγχρονα τμήματα της εξωτερικής πολιτικής αναγκάστηκαν να παρουσιάσουν την πρωτοφανή ευελιξία σε αναζήτηση των νέων μορφών με λιγότερες δαπάνες, καθώς και των μεθόδων της εργασίας.

Παρατηρείται πως η διπλωματία αλλάζει ριζικά. Σε απάντηση των νέων προκλήσεων αλλάζουν οι δομές, οι μέθοδοι, οι οργανωτικές μορφές κλπ. Το κλασικό μοντέλο της διπλωματίας, που προβλέπει αλληλεπίδραση των κρατών, γίνεται μόνο μια από τις απόψεις της σύγχρονης διπλωματικής δραστηριότητας.

Σήμερα όλοι οι μελλοντικοί ειδικοί χρειάζονται γνώσεις των βασικών αρχών που αφορούν την οργάνωση των διαπραγματεύσεων, των προτωκόλλων, των ιδιαιτεροτήτων της συνεργασίας με τους εκπροσώπους των διαφόρων εθνικοτήτων, καθώς και των δεξιοτήτων στην συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων.

Η υψηλή τεχνολογία έγινε σημαντικότερη πρόκληση για τη σημερινή διπλωματία. Στους διπλωμάτες αρέσει η ιστορία πως το Βάσιγκτον δεν έλαβε ούτε μια πληροφορία από τον Πρέσβη των ΗΠΑ στην Ισπανία κατά τη διάρκεια των δύο χρονών. Ο Τόμας Τζέφερσον πρότεινε να περιμένουν ακόμα ένα χρόνο και σε περίπτωση της μη πληροφόρησης του Πρέσβη για κάποια γεγονότα, θα σταλθεί εκεί ένα γράμμα. Λίγες δεκαετίες αργότερα, η εμφάνιση ενός τηλεγράφου οδήγησε σε μια πραγματική επανάσταση. Την πρώτη φορά που έλαβε ένα τηλεγράφημα, ο Βρετανός πρωθυπουργός, λόρδος Χένρι Πάλμερστον, δήλωσε: «Αυτό είναι το τέλος της διπλωματίας!»<sup>2</sup>.

Το 1969, ο αμερικανικός στρατός δημιούργησε ένα δίκτυο ARPANET, ο σκοπός του οποίου ήταν να εξασφαλίσει τη δυνατότητα της στρατηγικής διοίκησης και της μεταφοράς των πληροφοριών σε περίπτωση της Σοβιετικής πυρηνικής επίθεσης. Σήμερα, μετά από

<sup>1</sup> Зонова Т. Дипломатия будущего / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=334#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=334#top).

<sup>2</sup> Зонова Т. Дипломатия будущего / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=334#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=334#top).

σαράντα χρόνια, ο άμεσος απόγονος αυτού του δικτύου, το Διαδίκτυο, έχει γίνει ένας από τους πυλώνες της τεχνολογικής ανάπτυξης και ένα ισχυρό μέσο παγκοσμιοποίησης που μεταμορφώνει τον κόσμο και την κοινωνία<sup>3</sup>.

Τώρα το Διαδίκτυο μετασηματίζεται σε κύριο κανάλι ανθρώπινης επικοινωνίας, έναν βασικό άξονα αλληλεπίδρασης, ο οποίος βασίζεται σε διάφορες μορφές και περιεχόμενο, έτσι επιτρέποντας επικοινωνία, εμπόριο, δραστηριότητα παιχνιδιού, συγκρούσεις κλπ. Καμία κρίση, εκτός από τις συστημικές αναπτυξιακές κρίσεις (π.χ. ο πυρηνικός πόλεμος, η βαθιά παγκόσμια ερήμωση), πιθανώς δεν θα επεκτείνει αυτή την τάση στο εγγύς μέλλον<sup>4</sup>.

Η απόλυτη διαθεσιμότητα του Διαδικτύου, με την επιρροή της στην κοινωνική και πολιτική διαδικασία, τις κοινωνικές σχέσεις, την επικοινωνία και την οικονομία, μπορεί να οδηγήσει στην τελική ενσωμάτωση της πρόσβασης στο Διαδίκτυο στο διεθνές σύστημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη Φινλανδία από το 2003 έως το 2009 έχει αρχίσει μια τάση: υιοθετήθηκαν οι νόμοι και οι κανονισμοί από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, που de facto εξίσωσαν το Διαδίκτυο με διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνίας, όπως το ταχυδρομείο και το τηλέφωνο. Επιπλέον, κάθε οικογένεια ανατέθηκε το δικαίωμα να εγγυώνται την πρόσβαση στο δίκτυο (από το 2015 με ταχύτητα τουλάχιστον 100 Mbit/sec). Η πρόσβαση των πολιτών στο διαδίκτυο επίσης καταγράφεται ως εγγενές δικαίωμά τους στους νόμους της Κόστα Ρίκα, της Εσθονίας, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Ελβετίας. Στις 3 Ιουνίου 2011 ο ΟΗΕ εξέδωσε ψήφισμα με βάση την έκθεση του επίσημου Ειδικού Αντιπροσώπου των Ηνωμένων Εθνών του Frank La Rue, όπου αναφέρεται ότι «τα μέλη υποχρεούνται να διευκολύνουν την εφαρμογή του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης και τη χρήση του λογισμικού που απαιτείται για τα περιουσιακά της στοιχεία», συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου, και «Η πρόσβαση στο Διαδίκτυο θα καταστεί σταδιακά μία από τις βασικές πτυχές του δικαιώματος στην εκπαίδευση». Η έκθεση του ΟΑΣΕ το 2011 αναφέρει ότι «ο καθένας έχει δικαίωμα να συμμετέχει στη ζωή της κοινωνίας της πληροφορίας, επειδή τα κράτη είναι υποχρεωμένα να εξασφαλίσουν την πρόσβαση του κοινού στο Διαδίκτυο».

Οι προαναφερθείσες διαδικασίες θα προωθήσουν τη διαδεδομένη διανομή του Διαδικτύου σε όλο τον κόσμο. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, μέχρι το 2017, η πρόσβαση στο δίκτυο θα έχει το ήμισυ του πληθυσμού της Γης (3,5 δισ. άτομα). Μέχρι το 2020, σύμφωνα με τους συντάκτες της εν λόγω έκθεσης του ΟΑΣΕ, ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί σε 5 δισεκατομμύρια ανθρώπων. Σε μια δεκαετία, το επίπεδο διείσδυσης του Διαδικτύου στις ανεπτυγμένες χώρες είναι κοντά στο 100%. Αυτό σημαίνει ότι η χρήση του παγκόσμιου δικτύου θα γίνει κανόνας για όλες τις κοινωνικές και ηλικιακές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, των συνταξιούχων και των φτωχών<sup>5</sup>.

Κατά συνέπεια, ο αντίκτυπος του Διαδικτύου στη διπλωματία θα συνεχίσει να αυξάνεται.

Τα μέσα ενημέρωσης γίνονται σοβαροί αντίπαλοι της διπλωματίας. Κάποια στιγμή, ο πρωθυπουργός του Καναδά, ο Pierre Trudeau, πρότεινε να αντικατασταθεί όλο το ακριβό υπουργείο εξωτερικών για τη συνδρομή της εφημερίδας *The New York Times*. Στον πρωθυπουργό φαινόταν ότι οι ανταποκριτές της εφημερίδας ήταν καλύτερα ενημερωμένοι

<sup>3</sup> Демидов О. От права на доступ к сетевому разуму / Олег Демидов. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=1618#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=1618#top).

<sup>4</sup> Там само.

<sup>5</sup> Демидов О. От права на доступ к сетевому разуму / Олег Демидов. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=1618#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=1618#top).

για τα γεγονότα από τους διπλωματικούς αποστολείς<sup>6</sup>. Τα ΜΜΕ σε ηλεκτρονική μορφή έχουν καταστεί ακόμα πιο σοβαρό αντίπαλο στις πρεσβείες, επειδή ενημερώνουν άμεσα τα καυτά σημεία σε πραγματικό χρόνο. Τα νέα κοινωνικά δίκτυα μπορούν όχι μόνο να αναφέρουν γεγονότα αλλά και να τα επηρεάσουν. Ως αποτέλεσμα, οι υψηλόβαθμοι διπλωμάτες, οι πολιτικοί αναγκάζονται να εγγραφούν στα κοινωνικά δίκτυα και να υπερασπιστούν τις θέσεις τους εκεί.

Κατά τη διάρκεια του «ψυχρού πολέμου» μόνο το κράτος μπορούσε να επιτρέψει την διεθνή μαζική επικοινωνία, όπως έκδοση εφημερίδων, ανάπτυξη ασύρματου δικτύου, χρηματοδότηση των ΜΚΟ. Η ανάπτυξη και η μείωση των τεχνολογιών της επικοινωνίας, καθώς και η αύξηση του αριθμού και της συνολικής επιρροής των μη κρατικών φορέων στην παγκόσμια πολιτική, άλλαξαν εντελώς το συγκεκριμένο τομέα. Ένας ταλαντούχος blogger σήμερα μπορεί να ανταγωνιστεί επιτυχώς με μια εφημερίδα παγκοσμίου φήμης, και ένα δορυφορικό τηλεοπτικό κανάλι με τις κορυφαίες πληροφορικές εταιρείες<sup>7</sup>.

Όλα τα πραγματικά περιστατικά και τα γεγονότα συνέβαλαν στην ανάκαμψη και τη μετατροπή της έννοιας της «δημόσιας διπλωματίας».

Η ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη σωστή χρήση μετάφρασης του αγγλικού όρου «public diplomacy». Στην ουκρανική γλώσσα, το "δημόσιο" μπορεί να σημαίνει δημόσιο, κοινωνικό, κρατικό, πολιτικό κλπ. Συχνά όσον αφορά τη διπλωματία, χρησιμοποιούνται δύο ορισμοί - δημόσια και κοινωνική.

Ωστόσο, η πιο σωστή μετάφραση και κατανόηση του όρου «public diplomacy» είναι "δημόσια διπλωματία". Υπάρχουν πολλοί ορισμοί αυτής της έννοιας, οι οποίοι περιορίζονται σε ένα σύστημα διαλόγου, καθώς και την αλληλεπίδραση με τις ξένες κοινωνίες για πολιτικούς σκοπούς. Την ίδια στιγμή υπάρχει και μια άλλη έννοια - «δημόσια ή κοινωνική διπλωματία» και σε αυτή την περίπτωση είναι σκόπιμο να χρησιμοποιούμε αυτό τον όρο.

Εύστοχα περιγράφεται η διαφορά μεταξύ παραδοσιακής και δημόσιας διπλωματίας σε συνέντευξη του σύμβουλου της δημόσιας διπλωματίας του υφυπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ για θέματα της Ευρώπης και της Ευρασίας της κα. Collin Graffi στο «Ράδιο Ελευθερίας»: «Το όνομα της θέσης μου είναι πολύ μακρύ, αλλά αυτό που κάνω είναι πολύ εύκολο. Βρίσκω του τρόπους για την κυβέρνησή μας για να επικοινωνεί με τους ανθρώπους άλλων χωρών. Οι διπλωμάτες θεωρούνται παραδοσιακά ως εκείνοι που επικοινωνούν με άλλους διπλωμάτες συχνά πίσω από κλειστές πόρτες, συχνά έξω από το κοινό. Λαμβάνουν τις αποφάσεις που επηρεάζουν τους λαούς, αλλά το κάνουν στο επίπεδο της ελίτ. Η δημόσια διπλωματία είναι το πώς εμείς ως αντιπρόσωποι της κυβέρνησης προσπαθούμε να απευθύνουμε τις σκέψεις μας στους ανθρώπους άλλων χωρών. Το ονομάζουμε τέχνη της επικοινωνίας των αξιών της χώρας, του πολιτισμού και της πολιτικής της. Ακόμα είναι και μια εξήγηση για το ποιο είμαστε και γιατί παίρνουμε συγκεκριμένες αποφάσεις»<sup>8</sup>.

Η κατάκτηση της εμπιστοσύνης δεν είναι εύκολη για τους επαγγελματίες και τους διπλωμάτες, που περιορίζονται από τις οδηγίες του τμήματός τους. Οι μη κυβερνητικοί φορείς της δημόσιας διπλωματίας βρίσκονται σε πιο ευνοϊκή θέση για να καλύψουν

<sup>6</sup> Зюнова Т. Дипломатия будущего / Татьяна Зюнова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=334#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=334#top).

<sup>7</sup> Долинский А. Что такое общественная дипломатия и зачем она нужна России? / Алексей Долинский. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=791#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top).

<sup>8</sup> Драч М. Як діє американська публічна дипломатія в Росії і Грузії? / Мар'яна Драч. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1114389.html>.



ολόκληρο το φάσμα της πολιτικής ζωής στη χώρα τους, μεταδίδοντας όχι μόνο επίσημα αλλά και αντιπολιτευτικά αισθήματα<sup>9</sup>.

Η δημόσια πολιτική είναι ένα νέο είδος εφαρμογής της πολιτικής κατά την περίοδο της παγκόσμιας πληροφορικής. Η δημόσια διπλωματία, που συνδέεται στενά με αυτόν τον τομέα πολιτικής, αντιπροσωπεύει ένα ολόκληρο «χώρο» όπου λειτουργούν πολιτικοί, πολιτιστικοί μορφές, επιστήμη, εκπαίδευση, μέσα μαζικής ενημέρωσης, μη κυβερνητικές οργανώσεις και χρήστες κοινωνικών δικτύων. Το πιο σημαντικό είναι ότι η δημοσιότητα σήμερα είναι ένα απαραίτητο χαρακτηριστικό της επαγγελματικής διπλωματίας<sup>10</sup>.

Στην ευρύτερη ιστορική αναδρομή, ο καθένας μπορεί να τολμήσει να πει ότι η πρακτική της συνεργασίας μεταξύ υπουργείων εξωτερικών και πρεσβειών και της κοινωνίας των πολιτών και των ατόμων στο εξωτερικό καταδεικνύει το γεγονός ότι η διπλωματική αντιπροσώπευση των χωρών έχει φθάσει σε ένα νέο επίπεδο<sup>11</sup>.

Πολλοί επαγγελματίες των διαφόρων διπλωματικών υπηρεσιών του κόσμου δεν μπορούν ακόμα να κατανοήσουν τη σημασία των σχέσεων με τους ξένους πολίτες, αλλά ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σε ορισμένες χώρες, η τάση αυτή προσελκύει όλο και περισσότερο την προσοχή των ανώτερων διοικητικών στελεχών των υπουργείων Εξωτερικών και πολιτικών ηγετών.

Η δημόσια διπλωματία μπορεί να είναι παραδοσιακή (πληροφοριακή προπαγάνδα μέσω του ραδιοφώνου, της τηλεόρασης, του κινηματογράφου, της κατάρτισης των μεμονωμένων κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων προκειμένου να διαμορφωθεί μια νομοταγής ελίτ, της διάδοσης της πολιτικής κουλτούρας μέσω της έκθεσης δραστηριοτήτων, ταινιών, κλπ.) και ψηφιακή (φιλοξενείται με ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα στο Διαδίκτυο, κατανομή της λογοτεχνίας σε ψηφιακή μορφή, παρακολούθηση των συζητήσεων στο χώρο του blog των ξένων χωρών, έτσι δημιουργώντας σελίδες των κρατικών υπηρεσιών, πρεσβειών και άλλων οργανισμών, επίσης εξατομικευμένων σελίδων κυβερνητικών μελών, πρεσβευτών στα κοινωνικά δίκτυα, αποστολή πληροφοριών μέσω κινητών τηλεφώνων κλπ.).

Οι εμπειρογνώμονες του Silicon Valley ονόμασαν τη ψηφιακή διπλωματία «διπλωματία Web 2.0» που έχει εμφανιστεί πρόσφατα. Ο απλοποιημένος ορισμός του φαινομένου αυτού είναι η χρήση του Διαδικτύου και της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) για την υλοποίηση των διπλωματικών καθηκόντων που δίνει μια εντελώς ολοκληρωμένη παρουσίαση.

Η ψηφιακή διπλωματία εφαρμόζεται ουσιαστικά και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τη συνεργασία με ξένους ακροατές, σε θέματα που εκπέμπουν την επίσημη θέση και διαμορφώνουν την εικόνα του κράτους. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι είναι απίθανο πως η διπλωματία στη συμβατική έννοια μπορεί να αντικαταστήσει ποτέ. Οι κλειστές συνομιλίες παραμένουν κλειστά. Ωστόσο, η ψηφιακή διπλωματία πρέπει να εξηγήσει γιατί έχει εκδοθεί μία ή άλλη απόφαση, η οποία μπορεί να οδηγήσει στο πώς θα επηρεάσει στη διαδικασία της εξωτερικής πολιτικής, δηλαδή να ανοίξει την πρόσβαση στο ευρύ κοινό τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της παραδοσιακής διπλωματίας.

---

<sup>9</sup> Зоннова Т. Публичная дипломатия и ее акторы / Татьяна Зоннова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=681#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=681#top).

<sup>10</sup> Там само.

<sup>11</sup> The New Public Diplomacy. Soft Power in International Relations / [Brian Hocking, Petervan Ham, Alan K. Henrikson and others]; edited by Jan Melissen. — New York : Palgrave Macmillan, 2005. — P. xix.

Τώρα η διαθεσιμότητα είναι αναγκαία για το κράτος, που λειτουργεί στον χώρο πληροφοριών μαζί με τις άλλες πηγές πληροφοριών. Εάν δεν θα συμπληρωθεί αυτός ο χώρος από τις αντικειμενικές πληροφορίες, θα συμπληρωθούν από άλλες. Η ψηφιακή διπλωματία έχει σχεδιαστεί για να παρέχει έγκαιρα επαρκείς πληροφορίες, να αντικρούει λανθασμένες πληροφορίες, να επιβεβαιώνει πληροφορίες από επίσημες πηγές. Ένα από τα κύρια προβλήματα και τους κινδύνους της ύπαρξης και της ανάπτυξης της ψηφιακής και δημόσιας διπλωματίας στο σύνολό της είναι χάκινγκ. Ένα από τα πιο εντυπωσιακά παραδείγματα της τελευταίας γνώμης είναι η περίπτωση μιας επίθεσης ενός χάκερ στην προσωπική ιστοσελίδα της Υπουργού Ισραηλινών Τζούλια Έντλσεϊν, η οποία είναι υπεύθυνη για τη δημόσια διπλωματία και τη διασπορά. Σχολιάζοντας το γεγονός αυτό, η Υπουργός δήλωσε ότι τίποτα δεν θα τον εμπόδιζε να ασκήσει τη δημόσια διπλωματία εξ ονόματος του κράτους του Ισραήλ. Ο ίδιος σκοπεύει να συνεχίσει να υπερασπίζεται τα συμφέροντα του κράτους σε όλα τα μέτωπα, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου<sup>12</sup>.

Όσον αφορά τα λόγια της Ισραηλινού Υπουργού, μπορεί να υποστηριχθεί ότι σήμερα το επίπεδο της έντασης του χώρου του Διαδικτύου μπορεί να συγκριθεί με την πρώτη γραμμή, ένα σημαντικό στρατηγικό σύνορο, ο έλεγχος του οποίου υπόσχεται σοβαρά πλεονεκτήματα σε όποιον θα την αποκτήσει. Για να πάρει ένα πλεονέκτημα, δεν υπάρχει αρκετή ονομαστική παρουσία στο διαδίκτυο στο Twitter, όπως λίγα microblogging ή μερικές σελίδες στο Facebook. Χρειάζεται μια στρατηγική και εργαλεία για την εφαρμογή της. Μη αναγκαστικά να ανακαλύψετε το ποδήλατο. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι έχει ήδη σημαντικό οπλοστάσιο των τεχνικών και μεθόδων της ψηφιακής διπλωματίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιλύσει τα προβλήματα της εξωτερικής πολιτικής.

Η ανάγκη συμμετοχής του κοινού από την πλευρά του, όσον αφορά την άμεση διάδοση των πληροφοριών, παραπληροφόρηση και επίσης, ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Η δημόσια διπλωματία εμπλουτισμένο επικοινωνίας στα κοινωνικά δίκτυα. Δημιουργήθηκε ένας νέος όρος "twiplomacy"<sup>13</sup>. Το Twitter, το Facebook και άλλα κοινωνικά δίκτυα χρησιμοποιούνται από τα τμήματα εξωτερικής πολιτικής. Το Υπουργείο Εξωτερικών της Ουκρανίας δεν αποτελεί εξαίρεση<sup>14</sup>. Οι πρόεδροι, οι πρωθυπουργοί, οι υπουργοί, οι επικεφαλής των τμημάτων της εξωτερικής πολιτικής, οι πρεσβευτές χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα και έτσι γίνονται "twiplomats"<sup>15</sup>.

Μαζί με άλλα εργαλεία και μεθόδους της ηλεκτρονικής διπλωματίας, η διπλωματία του Twitter μπορεί να είναι ένα πολύ αποτελεσματικό εργαλείο.

Γραφείο Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας που έχει συσταθεί μια ειδική «Internet Λιμάνι» (hub), την παροχή τεχνικής βοήθειας προς τους «twiplomats» κατά 24 ώρες την ημέρα και 7 ημέρες μια εβδομάδα αναπτύσσει τις ψηφιακές στρατηγικές της εξωτερικής πολιτικής. Το όνομα του Portal είναι «ψηφιακή διπλωματία» που ακούγεται σοβαρά, και περιλαμβάνει την ιδιαίτερη αποστολή, τους στόχους και τα καθήκοντα της e-διπλωματίας του Βρετανικού Υπουργείου Εξωτερικών. Ένας πολύτιμος πυρήνας των πόρων είναι ένα εγχειρίδιο για τη χρήση των εργαλείων της ψηφιακής διπλωματίας που παρέχει σύντομες και προσιτές οδηγίες για τη χρήση του Twitter, του Facebook και άλλων κοινωνικών δικτύων. Επιπλέον, ο

<sup>12</sup> Пермякова Л. Цифровая дипломатия: направления работы, риски и инструменты / Лариса Пермякова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id\\_4=862#top](http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id_4=862#top).

<sup>13</sup> Зонова Т. Публичная дипломатия и ее акторы / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=681#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=681#top).

<sup>14</sup> Сторінка МЗС України у мережі фейсбук - <https://www.facebook.com/UkraineMFA>.

<sup>15</sup> Зонова Т. Публичная дипломатия и ее акторы / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=681#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=681#top).

ιστότοπος παρέχει χρήσιμες συμβουλές για την εργασία με τον ιστότοπο, τη φιλοξενία και την επιλογή του περιεχομένου πληροφοριών, βίντεο και ήχου στο διαδίκτυο. Στο ιστοσώρο οι διπλωμάτες μπορούν να εγγραφούν για online εκπαίδευση, να παίρνουν συμβουλές από τους ειδικούς, να θέτουν ερωτήσεις σε ειδικούς. Οι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη των πόρων έχουν επίσης ένα ξεχωριστό τμήμα "Case studies" με τα συγκεκριμένα παραδείγματα των επιτυχώς υλοποιούμενων έργων της ψηφιακής διπλωματίας<sup>16</sup>.

Αξίζει να αναφερθεί και ο ηλεκτρονικός πόρος του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών για την Ηλεκτρονική Διπλωματία και του Τμήματος Καινοτομίας CO.Nx<sup>17</sup>. Η πλατφόρμα προσφέρει σε ξένους ακροατές με τη μορφή διαδικτυακών διασκέψεων και webinars για να ακούσουν τις παραστάσεις από κορυφαίους Αμερικανούς μελετητές, επιχειρηματίες, ερευνητές και διπλωμάτες.

Οι ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με την ψηφιακή διπλωματία μπορούν να ληφθούν με την εφαρμογή web που αναπτύχθηκε από τον Οργανισμό του Γαλλικού Τύπου (AFP)<sup>18</sup>. Ο ιστότοπος διαθέτει μεγάλο αριθμό των στατιστικών στοιχείων και των δεδομένων σχετικά με τις χώρες, τις προσωπικότητες και τα πιο συναφή θέματα στο μορφωτικό σχήμα. Επίσης, πραγματοποιείται επί τόπου η επιτόπια παρακολούθηση της επιρροής των δημόσιων φορέων που ασχολούνται με τη δημόσια διπλωματία. Τα δεδομένα λαμβάνουν υπόψη τον αριθμό των οπαδών των υπαλλήλων και των εμπειρογνομόνων.

Παρά την πολύ δυναμική ανάπτυξη και επιρροή η ψηφιακή διπλωματία ως μέρος του κοινού δεν μπορεί να αντικαταστήσει την κλασική διπλωματία, αλλά με επιδέξια χρήση αυτού του εργαλείου μπορεί να ενισχυθεί σημαντικά το έργο του κράτους στον τομέα των διεθνών σχέσεων και της εξωτερικής πολιτικής.

Στις συνθήκες του σύγχρονου πλουραλισμού πληροφοριών μπορεί να ακουστεί η άποψή σας, αλλά είναι αδύνατο να επιτύχετε την μη εναλλακτική κυριαρχία. Οι ΗΠΑ αντιμετώπισαν αυτό το πρόβλημα λίγο μετά την τραγωδία της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Η πρώτη αντίδραση στην τρομοκρατική επίθεση, εκτός από τη στρατιωτική επιχείρηση στο Αφγανιστάν, ήταν η εντατικοποίηση της δημόσιας διπλωματίας με στόχο τη δημιουργία μιας θετικής εικόνας των ΗΠΑ στον Αραβικό κόσμο. Ο πρώην αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών Richard Holbrooke, τον Οκτώβριο του 2001, έθεσε το ρητορικό ερώτημα: "Πώς μπορεί ένας άνδρας σε μια σπηλιά να κερδίσει μια κοινωνία ηγετική στην επικοινωνία σε αυτόν τον τομέα;"<sup>19</sup>. Ωστόσο, η δημιουργία των τηλεοπτικών καναλιών και των ραδιοφωνικών σταθμών, η μαζική διάδοση μηνυμάτων σχετικά με την καλή στάση απέναντι στους μουσουλμάνους και άλλα μέτρα δεν μπορούν να αλλάξουν τη στάση απέναντι στις ΗΠΑ. Έγινε φανερό ότι οι θετικές πληροφορίες για τις ΗΠΑ δεν μπορούν να αντισταθμίσουν, σε καμία περίπτωση, την επίδραση των αμερικανικών δηλώσεων και ενεργειών προς τον μουσουλμανικό κόσμο, πληροφορίες που προέρχονταν από άλλα κανάλια<sup>20</sup>.

Δηλαδή, η δημόσια διπλωματία δεν πρέπει μόνο να παρέχει επικοινωνία με διαφορετικούς τρόπους με την κυβέρνηση μιας χώρας με μια άλλη κοινωνία, αλλά και να λαμβάνει υπόψη το σύνολο των δηλώσεων αξιωματούχων (προέδρων, υπουργών, πρεσβευτών κλπ.).

<sup>16</sup> Пермякова Л. Цифровая дипломатия: направления работы, риски и инструменты / Лариса Пермякова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id\\_4=862#top](http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id_4=862#top).

<sup>17</sup> <https://conx.state.gov/about/>

<sup>18</sup> <http://ediplomacy.afp.com/#!/>

<sup>19</sup> Долинский А. Что такое общественная дипломатия и зачем она нужна России? / Алексей Долинский. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=791#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top).

<sup>20</sup> Там само.



Η επίσημη ανακοίνωση που απευθύνεται σε ξένους ακροατές δεν είναι ένα νέο φαινόμενο στις διεθνείς σχέσεις. Ο σχηματισμός μιας εικόνας, της προπαγάνδας και της δραστηριότητας, που σήμερα αποκαλούμε δημόσια διπλωματία, είναι τόσο παλιά όσο και η ίδια η διπλωματία.

Αντίθετα με τις σύγχρονες προκλήσεις, τα κράτη χρησιμοποιούν ενεργά τη δημόσια διπλωματία, μια σύνθεση αξιών, την προπαγάνδα και τις τεχνολογίες του μάρκετινγκ. Με τη βοήθεια της δημόσιας διπλωματίας, οι κυβερνήσεις σκοπεύουν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη άλλων χωρών, να δημιουργήσουν μια ευνοϊκή εικόνα, να κερδίσουν συμπάθεια και να αλλάξουν τη διάθεση της διεθνούς κοινότητας.<sup>21</sup>

Σύμφωνα με τον πρώην βοηθό του Υπουργού Άμυνας, ο διάσημος πολιτικός επιστήμονας, καθηγητής του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ Joseph S. Nye, οι σκεπτικιστές, οι οποίοι αντιλαμβάνουν τον όρο «δημόσια διπλωματία» ως ευφημισμός που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της προπαγάνδας δεν καταλαβαίνουν την ουσία του. Η τακτική προπαγάνδα δεν είναι τόσο αποτελεσματική όσο η δημόσια διπλωματία. Με τη σειρά του, η δημόσια διπλωματία δεν είναι απλά μια άλλη διαφημιστική καμπάνια. Δημόσια διπλωματία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ίδρυση μακροχρόνιες σχέσεις που δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τη δημόσια πολιτική<sup>22</sup>.

Η συμβολή των άμεσων κρατικών πληροφοριών για τη μακροπρόθεσμη πολιτιστικών σχέσεων εξαρτάται από τρεις εξίσου σημαντικές διαστάσεις ή τα στάδια της δημόσιας διπλωματίας. Το πρώτο και πιο υποχρεωτικό μέτρο είναι μια καθημερινή επικοινωνία, η οποία περιλαμβάνει εξήγηση της ουσίας των αποφάσεων στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική. Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει επίσης την προετοιμασία για την καταπολέμηση των κρίσεων. Στην περίπτωση ενός κενού πληροφοριών μετά από ένα ή άλλο γεγονός για να το γεμίσουν θα βιαστούν οι άλλοι.

Η δεύτερη διάσταση είναι μια στρατηγική επικοινωνία, η οποία αναπτύσσει μια σειρά απλών θεμάτων, σαν μια πολιτική ή διαφημιστική καμπάνια. Ενώ η πρώτη διάσταση εκφράζεται σε ώρες και ημέρες, η δεύτερη διαρκεί εβδομάδες, μήνες και ακόμη χρόνια.

Η τρίτη διάσταση της δημόσιας διπλωματίας είναι η ανάπτυξη ισχυρών σχέσεων με τα βασικά άτομα εδώ και πολλά χρόνια ή ακόμα και δεκαετίες, με τη βοήθεια υποτροφιών, προγραμμάτων ανταλλαγών, κατάρτισης, σεμιναρίων, συνεδρίων και πρόσβασης στα ΜΜΕ. Αυτά τα προγράμματα αναπτύσσουν αυτό που ο αμερικανός δημοσιογράφος Edward Marow κάποτε κάλεσε το καθοριστικό "τελευταίο βήμα", δηλαδή την προσωπική επικοινωνία με την αυξημένη εμπιστοσύνη που δημιουργείται από τις στενές σχέσεις<sup>23</sup>.

Στην εποχή των πληροφοριών, η δύναμη περισσότερο από ποτέ σημαίνει ένα «μαλακό» μέτρο ελκυστικότητας και ένα «άκαμπτο» μέτρο εξαναγκασμού και ενθάρρυνσης. Ένας αποτελεσματικός συνδυασμός αυτών των μετρήσεων ονομάζεται "έξυπνη ισχύς". Για παράδειγμα, ο σημερινός αγώνας ενάντια στη διεθνή τρομοκρατία είναι ένας αγώνας για σκέψεις και καρδιές και η υπερβολική εξάρτηση από τη «σκληρή δύναμη» που δεν αποτελεί το δρόμο της επιτυχίας.

Η δημόσια διπλωματία είναι ένα σημαντικό εργαλείο στο οπλοστάσιο της «έξυπνης δύναμης», αλλά η «έξυπνη» δημόσια διπλωματία προϋποθέτει την κατανόηση της ανάγκης της εμπιστοσύνης και της αυτοκριτικής της κοινωνίας των πολιτών για τη δημιουργία μιας

<sup>21</sup> Зонова Т. Дипломатия будущего / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=334#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=334#top).

<sup>22</sup> Най Дж. С. Нова публічна дипломатія / Джозеф С. Най // День. — 2010. — № 28.

<sup>23</sup> Там само.

«μαλακής δύναμης». Εκφυλίζεται σε προπαγάνδα, η δημόσια διπλωματία όχι μόνο παύει να πείθει, αλλά μπορεί επίσης να καταστρέψει την "μαλακή δύναμη". Αντ'αυτού, θα πρέπει να παραμείνει μια αμφίδρομη διαδικασία, επειδή η «μαλακή δύναμη» εξαρτάται κυρίως από το πώς αντιλαμβανόμαστε τους άλλους ανθρώπους<sup>24</sup>.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι ο όρος "δημόσια διπλωματία" χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έννοια του το 1965 από τον Edmund Gullion, τον κοσμήτορα της Σχολής του Δικαίου και της Διπλωματίας (του Fletcher) του Πανεπιστημίου Ταφτς και ένας εξαιρετικός συνταξιούχος διπλωμάτης των ΗΠΑ, όταν δημιούργησε το Κέντρο Δημόσιας Διπλωματίας ο Edward R. Marrow<sup>25</sup>.

Η ιδέα του Gullion καθορίζει ότι η δημόσια διπλωματία θεωρεί την επίδραση των κοινωνικών σχέσεων στο σχηματισμό και την εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής. Περιλαμβάνει τις διεθνείς σχέσεις εκτός από την παραδοσιακή διπλωματία, τη διαμόρφωση κυβερνήσεων κοινής γνώμης σε άλλες χώρες, καθώς και την αλληλεπίδραση ιδιωτικών ομάδων και συμφερόντων σε μια χώρα με την άλλη, τις εξωτερικές υποθέσεις και τον αντίκτυπό τους στην πολιτική επικοινωνία και την επικοινωνία μεταξύ εκείνων η εργασία των οποίων αποτελεί την επικοινωνία (διπλωμάτες και αλλοδαποί ανταποκριτές) και τη διαδικασία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.

Ο Gullion ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο «δημόσια διπλωματία» με τη σύγχρονη έννοια, αλλά αυτή η ιδέα δεν εφευρέθηκε τόσο πολύ από τον Gullion το 1965, όπως χρησιμοποιήθηκε με νέα έννοια. Κατά ειρωνικό τρόπο, αυτή η νέα χρήση του παλαιού ονόματος ήταν απαραίτητη, καθώς ακόμη και ο μεγαλύτερος όρος «προπαγάνδα» συγκέντρωσε πολλά αρνητικά σημάδια, ιδιαιτέρως στα αγγλικά<sup>26</sup>.

Η πρώτη χρήση της φράσης "δημόσια διπλωματία" δεν ανήκει στους Αμερικανούς, αλλά χρησιμοποιήθηκε στην κύρια ταινία της βρετανικής εφημερίδας *"Times"* τον Ιανουάριο του 1856. Χρησιμοποιήθηκε ως συνώνυμο του πολιτισμού σε μέρος της κριτικής των στάσεων από τον Πρόεδρο Franklin Pierce. «Πολιτικοί της Αμερικής πρέπει να θυμηθούν» παρατήρησε *«Times»*, «ότι εάν πρέπει να παράγουν, όπως νομίζουν, μια ορισμένη εντύπωση για εμάς, θα πρέπει να αποτελέσουν και ένα παράδειγμα για τον λαό τους, και υπάρχουν μόνο λίγα παραδείγματα όπου μπορούν να το κάνουν, όπως η διεξαγωγή δημόσιας διπλωματίας»<sup>27</sup>.

Η πρώτη χρήση του όρου «δημόσια διπλωματία», που αναφέρθηκε στην εφημερίδα *The New York Times*, πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 1871, σε μια έκθεση σχετικά με τη συζήτηση στο Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο εκπρόσωπος Samuel C. Cox (Δημοκράτης από τη Νέα Υόρκη, καθώς και πρώην δημοσιογράφος) εξέφρασε βαθιά αγανάκτηση ενάντια στις μυστικές ίντριγκες της προσάρτησης της Δομινικανής Δημοκρατίας, σημειώνοντας ότι πιστεύει στην «ανοικτή δημόσια διπλωματία». Ήταν μια χρήση που προέβλεπε μια βασική κατανόηση αυτής της φράσης τριάντα πέντε χρόνια αργότερα κατά τη διάρκεια του Παγκοσμίου Πολέμου.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η φράση «δημόσια διπλωματία» συχνά χρησιμοποιούνταν για να περιγράψει ένα σύμπλεγμα των νέων διπλωματικών μεθόδων. Οι μέθοδοι αυτές κυμαίνονταν από τις διαδοχικές γερμανικές δηλώσεις σχετικά με την πολιτική

<sup>24</sup> Там само.

<sup>25</sup> Cull N. J. *Public Diplomacy: Lessons from the Past* / Nicholas J. Cull. — Los Angeles: Figueroa Press, 2009. — P. 17.

<sup>26</sup> *Routledge Handbook of Public Diplomacy* / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. — New York : Routledge, 2009. — P. 19.

<sup>27</sup> Cull N. J. 'Public Diplomacy' Before Gullion: The Evolution of a Phrase / Nicholas J. Cull. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf>.

του υποβρυχιακού πολέμου, μέσω των όρων της δημόσιας προκηρύξης της ειρήνης, της ιδεαλιστικής άποψης του Woodrow Wilson - που εκφράζεται στο προοίμιο της ομιλίας του «Δεκατέσσερα Σημεία» στις 8 Ιανουαρίου του 1918 - σε ολόκληρο το διεθνές σύστημα που βασίζεται σε "ανοιχτές εντολές ειρήνης". Στην πρώτη παράγραφο, μεταξύ άλλων, σημείωσε: «Δημόσιες συμβάσεις της ειρήνης συζητήθηκαν ανοιχτά, και δεν επιτρέπεται να είναι διαφορετικές ερμηνείες αυτών των συμφωνιών διπλωματίας που θα ενεργούν πάντοτε ανοιχτά και στα μάτια του κοινού». Η αρχή της διαφάνειας ήταν σύγχρονη, δηλαδή η κοινή γνώμη που επηρεάζεται όλο και περισσότερο από την πολιτική ζωή, η εχθρική στάση απέναντι στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, η οποία παραδοσιακά τυλιγμένη σε διπλωματικές διαπραγματεύσεις και επαφές.

Πολλοί δημοσιογράφοι και συγγραφείς προτίμησαν τη φράση «ανοικτή διπλωματία», αλλά η «δημόσια διπλωματία» είχε τις δικές της υποστηρικτές, οι οποίοι διαφήμισαν περαιτέρω αυτή τη φράση αναφέροντας στη γαλλική επιλογή της χρήσης «diplomatie publique»<sup>28</sup>.

*The New York Times* χρησιμοποίησε τη φράση στις 9 Μαΐου το 1916 στην κάλυψη των λεγόμενων «υποχρεώσεις Sussex»<sup>29</sup>, τη δήλωση, που δημοσιεύθηκε στις 4 Μαΐου από την κυβέρνηση της Γερμανίας, η οποία περιορίζεται το υποβρυχιακό πόλεμο. Κάνοντας μια ανασκόπηση της αντίδρασης των ΗΠΑ για την «δέσμευση», *The New York Times* ανέφερε το συντακτικό της ημερήσιας εφημερίδας *Boston Herald*, το οποίο, μεταξύ άλλων, σημείωσε: «Ένα από τα δεινά της δημόσιας διπλωματίας είναι η ανάγκη για μια μακρά αλληλογραφία, στην οποία οι υπεύθυνοι επικεφαλής κάθε έθνους πρέπει να σώσουν τα πρόσωπά τους ενώπιον του δικού τους λαού, ενώ και να ανακοινώσουν τους στόχους τους στην άλλη πλευρά».

Αυτή η ιδέα έχει τις απόψεις της σήμερα, όταν όλες οι εσωτερικές δηλώσεις των ηγετών των χωρών ακούγονται σε όλο τον κόσμο. Η τρίτη χρήση της φράσης «δημόσια διπλωματία» στην εφημερίδα *The New York Times* και η πρώτη χρήση της στην *Washington Post* πραγματοποιήθηκε στις 28 Δεκεμβρίου 1917, και πάλι στην παραπομπή συντακτικών άρθρων από άλλες χώρες, αυτή τη φορά με τον *Berliner Tageblatt* σχετικά με τις ρωσογερμανικές ειρηνευτικές συνομιλίες Μπρεστ-Λιτόφσκ. Το άρθρο υπογράμμισε απειλητικά ότι "τίποτα δεν μπορεί να υπονομεύσει την αξία των όπλων ως νέα δημόσια διπλωματία"<sup>30</sup>.

Στις 11 Φεβρουαρίου 1918 ο ίδιος ο Πρόεδρος Wilson χρησιμοποίησε αυτή την φράση στην ομιλία του στο Κογκρέσο για τις Τέσσερις Αρχές, στην οποία διαβίβασε την απάντηση του γερμανού καγκελαρίου George von Hertling σε δεκατέσσερα σημεία, δηλώνοντας: «Αποδέχεται ... την αρχή της δημόσιας διπλωματίας». Η φράση του Wilson διαχωρίστηκε από τη δήλωση του Hertling στο Reichstag στις 24 Ιανουαρίου 1918, στην οποία υιοθετήθηκε αυτό που ονομάστηκε «δημόσια διπλωματία». Οι εκθέσεις του Wilson προκάλεσαν την

<sup>28</sup> Routledge Handbook of Public Diplomacy / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. — New York : Routledge, 2009. — P. 20.

<sup>29</sup> Після потоплення порома SS Sussex німецьким підводним човном реакцією США була загроза розірвати будь-які дипломатичні відносини, що змусило Німеччину випустити «Сассекські зобов'язання», які знову наклали обмеження на дії підводних човнів. США зауважили, що, у разі загибелі американських громадян внаслідок дій Німеччини, останній буде оголошено війну, що змусило Німеччину знову повністю дотримуватися Правил ведення морської війни.

<sup>30</sup> Cull N. J. 'Public Diplomacy' Before Gullion: The Evolution of a Phrase / Nicholas J. Cull. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf>.

πρώτη χρήση του όρου "δημόσια διπλωματία" στο Christian Cayenne Monitor και η μόνη χρήση αυτής της φράσης στην *Los Angeles Times* μεταξύ 1899 και 1965<sup>31</sup>.

Τον Ιούλιο του 1918, η Γερουσία των ΗΠΑ εξέτασε το ζήτημα της «δημόσιας διπλωματίας» σε σχέση με τη θαρραλέα πρόταση του γερουσιαστή William Bohr (Οχάιο), ότι η συζήτηση για τις συνθήκες πρέπει να είναι πλέον δημόσια. Η πρόταση αυτή δεν ψηφίστηκε: πενήντα γερουσιαστές καταψήφισαν, είκοσι τρεις.

Η φράση «δημόσια διπλωματία» έχει μεταμορφωθεί με την ιδεαλιστική έννοια των «ανοιχτών εντολών» του Wilson στα μεσοπολεμικά χρόνια στη ρητορική των διεθνιστών όπως ο James Shotwell και ο Clarence Straight και στις σελίδες του Christian Cayenne Monitor<sup>32</sup>.

Το 1928, ο δημοσιογράφος Christian Seyens Monitor Rosco Drummond κήρυξε την «εποχή της δημόσιας διπλωματίας» σε ένα δοκίμιο με τίτλο «Τύπος και δημόσια διπλωματία», το οποίο υπογράμμισε το ηθικό καθήκον των μέσων μαζικής ενημέρωσης να αναφέρουν με ακρίβεια και αμερόληπτα για τις διεθνείς υποθέσεις στον κόσμο.

Ο ιδεαλισμός της «δημόσιας διπλωματίας» έγινε ολόένα και πιο απομακρυσμένος από τις πραγματικότητες με την επιδείνωση της κατάστασης στη διεθνή σκηνή. Ο ανταποκριτής της εφημερίδας *The London Times* περιέγραψε την άφιξη των βρετανικών στρατευμάτων στο Σάαρλαντ<sup>33</sup> το Δεκέμβριο του 1934 με ορχήστρες σε κίνηση και μια καλή στάση στους ντόπιους ως «ζωντανή εκδήλωση της δημόσιας διπλωματίας» στο πρόσωπο του ναζιστικού σήματος της ανυπακοής επίδειξης.

Το 1936, το μήνυμα της *Associated Press* του Παρισιού σημείωσε ότι η αριστερά χειροκρότησε την ανάληψη του νέου πρωθυπουργού της Γαλλίας του Albert Saro για να χρησιμοποιεί τη φράση «δημόσια διπλωματία» στις διεθνείς υποθέσεις. Ο όρος "δημόσια διπλωματία" χρησιμοποιήθηκε σπάνια κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Μετά τον πόλεμο έγινε και η ανατίμηση του όρου «δημόσια διπλωματία» του Wilson και την ανάκτηση του. Ο Πρωθυπουργός της Γαλλίας, Χένρι Σπακ, μίλησε με ενθουσιασμό για τον «αιώνα της δημόσιας διπλωματίας» κατά την πρώτη σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών τον Οκτώβριο του 1946.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο «Times» καταδίκασε «τη δημόσια διπλωματία» ως ένα από τα «πιάνεται φράσεις και συνθήματα συγκαλυμμένο κάτω από το πρόσχημα των αρχών της εξωτερικής πολιτικής» και εγκρίθηκε ο διπλωμάτης κλήση και πολιτικός Χάρολντ Νίκολσον για να επιστρέψετε στην «ιδιωτική διπλωματία».

Μέχρι το 1950, η χρήση του όρου «δημόσια διπλωματία» έχει μετατοπιστεί σημαντικά προς την κατεύθυνση της σφαίρας των διεθνών πληροφοριών και προπαγάνδας. Αυτό ισχύει όχι μόνο ότι ο όρος χρησιμοποιείται με διαφορετικό τρόπο, αλλά μάλλον ότι η διπλωματία ασκείται και αντιληπτή με διαφορετικό τρόπο και τις βασικές διπλωματικές γεγονότα που αναγνωρίζονται ρητά κατευθύνεται δημόσια εκτέλεση. Το 1953, ο Walter Lippmann σημειώνει στη στήλη του: «ορισμένοι διπλωμάτες μπορούν να υποστηρίξουν ότι η πρακτική της δημόσιας διπλωματίας, της προπαγάνδας και του ψυχολογικού πολέμου έχουν γίνει μια

<sup>31</sup> Routledge Handbook of Public Diplomacy / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. — New York: Routledge, 2009. — P. 20.

<sup>32</sup> Cull N. J. 'Public Diplomacy' Before Gullion: The Evolution of a Phrase / Nicholas J. Cull. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf>.

<sup>33</sup> Земля Німеччини, що границить із Францією та Люксембургом, названа на честь річки Саар. Столиця – Саарбрюккен.



τέτοια μάστιγα» ότι οι βασικές σοβιετικό-αμερικανικές συνομιλίες πρέπει να πραγματοποιηθούν πίσω από κλειστές πόρτες<sup>34</sup>.

Οι παρατηρητές των διπλωματικών γεγονότων, όπως Louis Galle, βετεράνος Βρετανός διπλωμάτης λόρδος Strenh ή James Reston της *The New York Times* χρησιμοποιούν τη «δημόσια διπλωματία» για να δώσουν τα στοιχεία στην διπλωματία του Χρουστσόφ, Κένεντι κλπ. Καθώς η πρακτική της δημόσιας διπλωματίας διέσχισε την προπαγάνδα, ο Gullion χρειάστηκε μόνο να κρατήσει τον όρο "δημόσια διπλωματία" σε σχετικά μικρή απόσταση για να του δοθεί μια εντελώς νέα έννοια ως εναλλακτική λύση στην προπαγάνδα. Για πολλά χρόνια, ο όρος αυτός έχει χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα, και χρησιμοποιείται επίσης με την παλιά έννοια της «ανοικτής διπλωματίας». Ο όρος δεν εμφανίστηκε στην επιστημονική βιβλιογραφία μέχρι το 1972.

Ο λόγος για τον όρο "δημόσια διπλωματία" εμφανίστηκε το 1965 ήταν ότι υπήρχε μια πραγματική ανάγκη για μια τέτοια έννοια στην Ουάσινγκτον. Για δεκαετίες, το αμερικανικό πρακτορείο ειδήσεων χρειαζόταν μια εναλλακτική λύση στον όρο "ενημέρωση" και "προπαγάνδα".

Ο όρος «δημόσια διπλωματία» του Gullion καλύπτει όλες τις πτυχές των αμερικανικών υπηρεσιών και μια σειρά από πολιτιστικές και μεταβολικές λειτουργίες που ελέγχονται από το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ. Η φράση παρέχεται ένα κατάλληλο νέα καριέρα ισότητας Αμερικανοί αξιωματούχοι έχουν ανατεθεί εκτός του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ο οργανισμός που εκτελεί τις λειτουργίες της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής. Αν υπήρχε μια δημόσια διπλωματία ως μια μορφή διπλωματίας, φυσικά, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έπρεπε να είναι μια ειδική υπηρεσία για το έργο αυτό, και οι υπηρεσίες των ΗΠΑ<sup>35</sup> κατασκευάστηκε για να ελέγξει όλες τις εργασίες σε αυτόν τον τομέα.

Το 1978, η αμερικανική υπηρεσία αναδιοργανώθηκε σύμφωνα με τη λογική της νέας ορολογίας και, τέλος, απέκτησε πλήρη εξουσία σε όλο το φάσμα της αμερικανικής δραστηριότητας στον χώρο της πληροφορίας. Η σχέση μεταξύ της έννοιας της δημόσιας διπλωματίας και του αμερικανικού πρακτορείου ειδήσεων μπορεί να κριθεί από το γεγονός ότι μετά το κλείσιμο του 1999 του Κέντρου Marrow του Πανεπιστημίου Ταφτς, το Κέντρο Πληροφόρησης έγινε και εξακολουθεί να παραμένει το Κέντρο Διεθνούς Πληροφορίας και Επικοινωνίας.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του Ρέιγκαν ως Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, σημειώθηκε αύξηση των δαπανών για δημόσια διπλωματία και η ευρύτερη χρήση αυτού του όρου κατά τη διάρκεια ακροάσεων του Κογκρέσου, προγραμμάτων υποτροφιών, δημοσιογραφίας και μεταξύ των επαγγελματιών. Ο Λευκός Οίκος κατά την εποχή του Reagan έκανε μια μάταιη πρόκληση στον κυρίαρχο ορισμό, όταν δημιούργησε τη δική του «Υπηρεσία Δημόσιας Διπλωματίας» για να παρακολουθήσει την εσωτερική υποστήριξη της αντιπολίτευσης Contra Conre στη Νικαράγουα.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, ο όρος «δημόσια διπλωματία» τέθηκε σε γενική χρήση ξένων κοινοτήτων στο εξωτερικό. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, για παράδειγμα, η κυβέρνηση Μπλερ δημιούργησε το Συμβούλιο για τη δημόσια στρατηγική διπλωματίας. Κατά τα πρώτα χρόνια μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, ο όρος «δημόσια

<sup>34</sup> Там само.

<sup>35</sup> Інформаційне агентство США, ЮСІА (англ. USIA, United States Information Agency) – орган зовнішньополітичної пропаганди США. Існувало з серпня 1953 року по 1 жовтня 1999 року. Після розформування всі функції із телерадіомовлення були передані Раді управляючих з питань мовлення (Broadcasting Board of Governors, BBG) – незалежному федеральному агентству, яке визначає політику міжнародного мовлення США, а інформаційні функції – до Держдепартаменту США.



διπλωματία» έχει εισέλθει τελικά το αμερικανικό κοινό συνείδηση. Σχολιάζοντας τα αποτελέσματα του τσουνάμι στην Ασία, ακόμη και ο πρόεδρος Μπους χρησιμοποίησε αυτό το διάστημα, λέγοντας ότι το κανάλι ανταποκριτής του ABC: «Οι προσπάθειες για τη δημόσια διπλωματία μας ... δεν είναι πολύ αυστηρές και δεν είναι πολύ καλές σε σχέση με την δημόσια διπλωματία από εκείνους που θα ήθελαν να εξαπλωθούν το μίσος και .. ντροπή των ΗΠΑ «συνέχισε, γεγονός που υποδηλώνει ότι μπορεί να βοηθήσει στα αμερικανικά θύματα του τσουνάμι θα αλλάξει αυτό»<sup>36</sup>.

Ο διορισμός του νέου Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών για τη Δημόσια Διπλωματία και τις Δημόσιες Υποθέσεις ο Karen Hughes, ο οποίος απέκτησε μεγάλη δημοσιότητα, έδωσε την τελική ώθηση για τη δημιουργία του όρου «δημόσια διπλωματία» στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ σε άλλες χώρες ο όρος μπορεί ακόμη να προκαλέσει παρεξηγήσεις.

Η δημόσια διπλωματία του σύγχρονου κόσμου αποσκοπεί στη δημιουργία μιας θετικής φήμης του κράτους. Η φήμη σχηματίζεται όχι μόνο ρητορική, αλλά πρακτική. Αν πραγματοποιηθούν οι πολιτικές κινήσεις που επηρεάζουν αρνητικά στην εικόνα της χώρας στον κόσμο, η όμορφη ρητορική είναι απίθανο να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης. Κατά συνέπεια, ο σκοπός της δημόσιας διπλωματίας - μεταδίδεται όχι μόνο θετικές πληροφορίες για το έθνος, αλλά και να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο στη φήμη της χώρας, που προκαλούν<sup>37</sup>.

Κατά συνέπεια, η δημόσια διπλωματία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής εξουσίας. Το καθήκον της δημόσιας διπλωματίας είναι να προσελκύσει το κοινό μιας άλλης χώρας στο πλευρό της.

## Βιβλιογραφία

1. Гуцал С. А. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави / Світлана Анатоліївна Гуцал // Стратегічні пріоритети. 2010. — № 3 (16). — С. 106—113.
2. Демидов О. От права на доступ к сетевому разуму / Олег Демидов. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=1618#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=1618#top).
3. Долинский А. Дискурс о публичной дипломатии / Алексей Долинский // Международные процессы. — 2011. — № 1 (25).
4. Долинский А. Публичная дипломатия для бизнеса, НКО и университетов / Алексей Долинский. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=791#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top).
5. Долинский А. Что такое общественная дипломатия и зачем она нужна России? / Алексей Долинский. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=791#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top).
6. Драч М. Як діє американська публічна дипломатія в Росії і Грузії? / Мар'яна Драч. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1114389.html>.

<sup>36</sup> Routledge Handbook of Public Diplomacy / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. — New York: Routledge, 2009. — P. 20.

<sup>37</sup> Долинский А. Что такое общественная дипломатия и зачем она нужна России? / Алексей Долинский. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=791#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=791#top).

7. Зонова Т. Дипломатия будущего / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=334#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=334#top).
8. Зонова Т. Публичная дипломатия и ее акторы / Татьяна Зонова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=681#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=681#top).
9. Кулик С. А. «Электронная дипломатия». Начало / Сергей Александрович Кулик. — М.: Институт современного развития. — 33 с.
10. Лукьянов Ф. Публичная дипломатия - не работа узкой группы людей / Федор Лукьянов. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: [http://russiancouncil.ru/inner/?id\\_4=2181#top](http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=2181#top).
11. Най Дж. С. Нова публічна дипломатія / Джозеф С. Най // День. — 2010. — № 28.
12. Пермякова Л. Цифровая дипломатия: направления работы, риски и инструменты / Лариса Пермякова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id\\_4=862#top](http://russiancouncil.ru/inner/index.php?id_4=862#top).
13. Трофименко М. В. «Публічна дипломатія» як відповідь на виклики сучасності / М. В. Трофименко, К. В. Балабанов // Україна Дипломатична - 2013 : науковий щорічник. — 2013. — Вип. Чотирнадцятий. — С. 989—1007.
14. Cull N. J. 'Public Diplomacy' Before Gullion: The Evolution of a Phrase / Nicholas J. Cull. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://uscpublicdiplomacy.org/pdfs/gullion.pdf>.
15. Cull N. J. Public Diplomacy: Lessons from the Past / Nicholas J. Cull. — Los Angeles: Figueroa Press, 2009. — 61 p.
16. Routledge Handbook of Public Diplomacy / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. — New York: Routledge, 2009. — 382 p.
17. The New Public Diplomacy. Soft Power in International Relations / [Brian Hocking, Peter van Ham, Alan K. Henrikson and others]; edited by Jan Melissen. — New York: Palgrave Macmillan, 2005. — 221 p.
18. Wilson E. J. Silicon Valley's Foreign Policy / Ernest J. Wilson. — Los Angeles: Figueroa Press, 2012. — 28 p.